

**Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/256)**

T. C.

Başbakanlık

11. XII. 1951

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No : 6/2 - 4828

G. No : 6 - 3935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Ulus Gazetesinin 9. IX. 1951 tarihli nüshasında «Gözü kapalı oy verme» başlığı altında neşrettiği yazı ile Büyük Millet Meclisini tahkir ve tezyif etmekten sanık Kars Milletvekili ve yazı sahibi Hüseyin Cahit Yalçın hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 24. XI. 1951 tarih ve 104/307 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Adalet Bakanlığının 24. XI. 1951 tarih ve 104/307 sayılı tezkeresi örneğidir.

Yüksek Başbakanlığa

Ankara Cumhuriyet Savcılığından alınan 21. XI. 1951 tarihli yazıda;

Ulus Gazetesinin 9. IX. 1951 tarihli nüshasında «Gözü kapalı oy verme» başlığı altında neşrettiği yazı ile Büyük Millet Meclisini tahkir ve tezyif etmekten sanık Kars Milletvekili ve yazı sahibi Hüseyin Cahit Yalçın hakkında Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesi uyarınca takibat icrası için mumaileyhin milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Adı geçen savecılıktan gönderilen Ulus Gazetesinin mezkûr 9. IX. 1951 tarihli nüshası birlikte sunulmuş olduğundan, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken işlemin yapılmasına müsaadelerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan

Karma Komisyon

Esas No. 3/256

Karar No. 32

12 . IV . 1952

Yüksek Başkanlığa

Ulus Gazetesinin 9 . IX . 1951 tarihli nüshasında (Gözü kapalı oy verme) başlığı altında neşrettiği yazı ile Büyük Millet Meclisini tahkir ve tezyif etmekten dolayı suçlu sanılan Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/3935 sayı ve 11 . XII . 1951 tarihli yazısıyla iliği dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İçtüzüğün 178 nci maddesi gereğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Hazırlama Komisyonu tanzim eylediği 24.XII. 1951 tarihli raporda gerek cümle cümle gerek heyeti umumiyesi üzerinde durularak yazılan Büyük Millet Meclisinin mânevi şahsiyetinin tahkir ve tezyif edildiği neticesi istihraç edildiği beyaniyle Türk Ceza Kanununun 159 neu maddesine uyan ve terhipli cezayı müstelzim bulunan mezkûr suçdan dolayı mumaileyh Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması lâzımgeldiği mütalâasında bulunmakta ise de, bahis mevzuu olan (Gözü kapalı oy verme) başlığını taşıyan yazı geçen Eylül ayında yapılan kısmî seçimler arifesinde mensup olduğu parti adaylarının kazanmalarını temin maksadiyle yazılmış ve seçim propagandası mahiyetinde bir yazıdan ibarettir. «1950 seçimlerinde Türk Milleti gözü kapalı olarak oy vermiştir.» demekten maksadının ne olduğunu da «Millet umumi heyeti itibariyle Demokrat Partiye inanmış, onu tercih etmiş ve Demokrat Partinin listesini sandıklara atmıştır. Bu listenin içinde yazılı olan adayların yüzde doksan dokuzu seçmenlerin büyük ekseriyetinin meçhulü olduğu muhakkaktır. Milletvekili seçtiği vekillerinin şahıslarına itimadını göstermiş değil, o şahısları bulan ve tavsiye eden partinin şahsiyetine inanmıştır. Bu mânadaki gözü kapalı oy vermiştir, diyoruz.» demek suretiyle tasrih eyle-

miştir.

Mumaileyhin gerek zikredilen maksatla «Millet gözü kapalı oy vermiştir» demesi, gerek yazının son kısımlarında «vatandaş şahsiyetine sahip ol, aklını, idrakini ve vicdanını kullan, her iki taraftan teklif edilen namzetler üzerinde düşün» diye seçmenlere hitap etmesi Türk Ceza Kanununun 159 neu maddesinde yazılı Türk-lüğü tahkir ve tezyif cürmünü teşkil etmediği gibi «öyle milletvekilleri görüyoruz ki bunların nasıl olup da o mevkie eristiklerini izah etmek imkânı yoktur. Hattâ kendileri bile belki içlerinden hallerine şaşmakta, gülmekte ve milletvekili olabildiklerine inanmamaktadırlar» diyerek milletvekilliğine lâyık görmediği bâzı zevatın Büyük Millet Meclisi Âzası olduklarını ifade eylemesinde ve makalenin umumi heyetinde Büyük Millet Meclisini tahkir ve tezyif cürmünün de unsurları mevcut bulunmamıştır. Bu sebeplerden dolayı mumaileyh Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasına mahal olmadığından ve hakkındaki kovuşturma ve yargılamamın dönem sonuna bırakılmasına çoğunlukla karar verilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

	Bu rapor	
Başkan	Sözcüsü	Kâtip
Manisa	Konya	
R. Ş. Ince	R. Alabay	
Diyarbakır	Ankara	Bahkesir
F. Alpiskender	O. Ş. Çiçekdağ	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okcuoğlu	M. Güney	Çekirserim
		H. Ortakçuoğlu
Edirne		Erzincan
M. Enginün		S. Sağiroğlu
Erzincan		İçel
Şemsettin Günaltay		Şahap Tol
İmzada bulunmadı		

İstanbul
 Mithat Benker
 İmzada bulunmadı
Kars
 Abbas Çetin
 Konya
 H. Aydınar
 Sivas
 Nurettain Ertürk
 İmzada bulunmadı
 Trabzon
 F. A. Barutçu

İstanbul
 Salamon Adato
 İmzada bulunmadı
Kars
 L. Aküzüm
 Madrin
 M. K. Boran
 Tokad
 Zihni Betil
 Yozgad
 N. Ü. Alcala

Muhalefet Şerhi

Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın 9 Eylül 1951 tarihli Ulus Gazetesinin başmakalesinde yazdığı (gözü kapalı oy verme) başlıklı yazısı kastettiği mâna itibariyle gerek tümü bakımından ve gerekse kısım kısım cümleler bakımından Büyük Millet Meclisinin mânevi varlığını tahkir ve tezyif olarak kabule bizleri inandırmış bulundurmaktadır.

Kısmi seçimler arifesinde kaleme alınmış bulunan bu yazının sadece yazarın mensup bulunduğu partinin seçimlerdeki şansını fazlaştırmak ve propagandasını yapmak gayesini istihdaf etmesi icabederse de yazı sahibi Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın bu yazısında 1950 senesi 14 Mayısında yapılan seçimle ekseriyeti Demokrat Partililer tarafından teşkil edilen Büyük Millet Meclisinin mânevi varlığını da yer yer ve umumi mânâda tahkir ve tezyif etmekten de kendini alamamıştır.

Milletvekili arkadaşımız yazılarında normal tenkid kelimeleri ve cümleleri yanında birdenbire tecavüz grafiğini en yukarı haddine çıkararak tahkir ve tezyif cümlelerini kullanmış ve sonradan tahkir ve tezyifi tazammun eden her cümlenin sonunda kendisi de hududu aştığını anlıyarak bu cümleleri mânalandırmaya çalışmak suretiyle izahına girişmiş ve tahkir ve tezyifi yapmakla beraber kendi düşüncesiyle kullandığı izahlı bir metot ile cümlelerin suçluluk vasfını gidermeye çalışmış bulunmaktadır. Ezcümle bu arada Hüseyin Cahit Yalçın (1950 de Türk Milleti gözü kapalı olarak oy vermiştir dedikten ve istediği darbeyi indirdikten sonra kendisini mesuliyetten kurtarmak endişesiyle bu cüm-

leden ne kasdetmek istediğini izaha kalkışmış ve yine tecavüz grafiğinin üst kademelerine çıkarak (Demokrat Parti dediğimiz halita pek kusurlu, pek karışık ve Hükümet mesuliyetini ciddiyet ve verimli surette yüklenilemek kabiliyetinden mahrum, hazırlıksız bir teşkilât idi. Hiç beklemediği bir muvaffakiyet karşısında apıştı kaldı. İşte bugün memleketin demokratlardan çektiği dert bu yüzden ortaya çıkmıştır. Efkârı umumiye aldandığını hissediyor. Fakat çaresiz bu dert çekilecektir.) demek suretiyle kasdetmek istediği varlığı zedelemiş ve bu ikinci darbeyi de indirdikten sonra da yine yukarıda izah edilen fikir ve düşüncelerle grafiğin alt kademelerine inerek yazının açık mânasını gizlemek istemiştir.

Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın med ve cezirlerle dolu olan tecavüzi yazısında, (1950 de Türk vatanının büyük bir hataya kurban gittiğini) söylemekle ve 1950 seçimleriyle hâsil olan durumu (esef edici bir durum) olarak vasıflandırdıktan sonra 14 Mayıs seçimlerinde Türk milletinin şahsiyetine sahip olmadan, aklını idrakini ve vicdanını kullanmadan rey verdiğini kabul ederek tecavüz lisanını en geniş mânâda ve Büyük Türk milleti kütlesine karşı da tevecih ederek (vatandaş şahsiyetine sahip ol, aklını, idrakini, ve vicdanını kullan) diye hitap etmekten dahi çekinmemiştir.

Bir sinir buhranının kabarış ve inişleri arasında yazıldığına şüphe edilmeyen bu yazının sonunda yazı sahibi Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın yukarıdan beri gizli kapaklı olarak ve saklamaya yeltenerek yaptığı tezyif ve tahkirlerini açığa vurmuş ve (Büyük Millet Meclisine milletvekili lâzımdır. Aldatıcı Demokrat kölesi, yahut sana şahsan emniyet telkin etmiyen Halk Partisi aday lâzım doğıldır) cümlesini kullanarak bugünkü Büyük Millet Meclisini teşkil eden milletvekillerinden demokrat olanlarını aldatıcı Demokrat kölesi ve Halk Partili olanlarını da şahsan emniyet telkin etmiyenler diye vasıflandırmak suretiyle bu insanların topunun teşkil ettiği Büyük Millet Meclisinin mânevi varlığını açık olarak tahkir ve tezyif ettiği mütalâa ve neticesine varılmıştır.

Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın

komisyonda yaptığı savunmasında kendisinin seçimler arifesinde mensup olduğu partinin bu yazı ile propagandasını yaptığını ve elbet ki, böyle bir yazı ile o gün için Demokrat Partiyi medhetmesinin beklenemeyeceğini söylemiş ve yazının ancak bir tenkid mahiyeti bir propaganda yazısı olduğunu belirterek kendisinin de bulunduğu Büyük Millet Meclisinin mânevi varlığını tahkir ve tezyif gibi hususları asla iltizam etmediğini ifade etmiştir.

Yukarda karakteristik vasıfları bertafsil izah edilen yazıyı bir tenkit ve propaganda yazısı olarak kabul etmek çok güçtür.

Hüseyin Cahit Yalçın'ı müdafaa eden arkadaşlar dahi yazının ağırlığı üzerinde ittifak ederek Hüseyin Cahit Yalçın'ın maksadını izaha kaçmak yoluna savunmalarını teksif etmişlerdir.

Matbuat hürriyetinin yaşanan cemiyetin en kutsi varlıklarına tahkir ve tezyifi dahi içerisine alan bir hürriyet olduğuna kani olmayan ve bu nevi hürriyet ile ancak cemiyetin vikayesi ve bağlı bulunduğu varlıkların her türlü yıkıcı tesirlerden masun bulunması ve cemiyete âriz olan sakatlıkların efkârı âmme önüne serilmesi mânasında anlıyan bizler böyle yazının matbuat hürriyetiyle ve kanunların himaye ettiği tenkid ve propoganda çerçevelerini yıkarak aşmış olduğu kanaatine varmış bulunmaktadır.

Anayasanın milletvekillerine tanıdığı milletvekilliği dokunulmazlığı ise bir milletvekilinin teşriî vazifesini ifa ederken her türlü taz-yik ve tesirden azade olarak yapmasını temi-

nen konulmuş bir hüküm olduğuna ve fakat milletvekilliği sıfatiyle kabili telif olmayan ve teşriî vazifelerin dışında işlenen suçların da bu hükümden faydalanarak milletvekilliğini âdeta cemiyet içinde imtiyazlı bir varlık olarak kabulüne bizler imkân görememekteyiz.

Teşriî vazifenin dışında işlenmiş olan bu suçun politik sebep vesaiklerle himaye görmesi de bulunduğumuz cemiyette milletvekillerini kanun dışı bir kitle olarak kabulü gibi bir neticeye bizleri ulaştıracağından Hüseyin Cahit Yalçın'ın Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine giren ve ağır hapsi müstelzîm bulunan işbu Büyük Millet Meclisini tahkir ve tezyif kasdını bizatihi ihtiva eden yazının açık mânasından anlaşılacak makalesinden dolayı Anayasanın 12 ve 17 ve 27 nci ve Meclis İçtüzüğü'nün 180. nci maddeleri gereğince milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması fikir ve mütalâasını taşıdığımızdan Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyonun adı geçen Hüseyin Cahit Yalçın hakkında yapılmak istenen kovuşturma ve yargı-lamanın dönem sonuna bırakılmasını havi ek-seriyet kararına muhalif bulunuyoruz.

Amasya	Ankara	Ankara
İ. Olgaç	H. Ş. İnce	R. Eren
Balıkesir	İstanbul	Konya
M. Erkuyumcu	A. Moshos	M. Obuz
Konya		Kütahya
T. Kozbek		S. S. Nasuhoglu
Manisa		Tokad
Ş. Ergin		H. Ökeren